

Regional bredbandskoordinering i Stockholms län 2018

Bredbandssituationen i länet och koordinatorfunktionens roll

Länsstyrelsen Stockholm hade 2018 Regeringens uppdrag att tillsätta funktionen regional bredbandskoordinator, utöver bredbandsuppdraget i Regleringsbrevet. Från 1 januari 2019 har Region Stockholm tagit över ansvaret för uppdraget. Detta PM redovisar Länsstyrelsens arbete med den regionala bredbandskoordineringen under 2018.

Stockholms län består av tätorter, landsbygd och skärgård. 97 procent av länets 2,3 miljoner invånare bor i tätorter. Där förväntas en marknadsdriven utbyggnad genomföras i konkurrens mellan flera aktörer. Landsbygden är geografiskt liten jämfört med andra län, men mer tätbefolkad. Skärgården är glest befolkad, men har ett stort antal fritidshus. Utan bilväg till fastlandet blir transportkostnaden med båt tredubbelt så hög, vilket påverkar kostnaden för bredband. Både på landsbygden och i skärgården finns ett stort antal fritidsboende och deltidsboende, som också efterfrågar snabbt bredband.

Länet har en hög anslutningsgrad, över 92 procent av alla boende och 88 procent av alla företag hade tillgång till snabbt bredband enligt PTS årliga kartläggning. Den höga befolkningen och stora antalet företag gör dock att kvarvarande anslutningar är mycket hög, jämfört med övriga län i landet. Beräknat utifrån PTS kartläggning saknade över 180 000 invånare tillgång till snabbt bredband i länet 2018. Dessa fördelas ojämnt mellan länets 26 kommuner, vilket i sin tur leder till stor variation i hur den kommunala nivån prioriterar bredbandsutbyggnad.

Den höga utbyggnadstakt som präglat länet de senaste åren har delvis mattats av under 2018. ComHem och Telenor annonserade redan 2017 att man avvecklade sin fiberförsäljning på landsbygden. IP-Only annonserade ett omtag på flera av sina stora försäljningsområden i länets norra delar, i synnerhet i Roslagen.

Övriga aktörer har fortsatt genomföra projekt som beslutats efter ett par år av intensiva säljkampanjer, i synnerhet länets södra landsbygder. I några fall har de aktiva bolagen tagit över kundstockar från de bolag som klivit av marknaden, eller gått in med konkurrerande anbud. Teracom har erbjudit

2019-01-15

TRN 2019-0026

trådlösa lösningar runtom i länet; exempelvis på Lovön, delar av Nacka samt i Roslagen. Telia har i några fall marknadsfört fasta, men trådlösa bredbandsuppkopplingar via 4G.

I skärgården har stora områden som fått statligt stöd nu kommit en god bit på vägen att bygga ut till boende och företag. I några fall finns det meningsskiljaktigheter mellan boende och företag ifall den stödsökande fullföljer sitt åtagande, men på det stora hela pågår en utbyggnad genom statligt stöd hela vägen från Blidö, ned till Ornö.

Bredbandskoordinators roll

Enligt Länsstyrelsens verksamhetsplanering ska Bredbandskoordinator ge strategiskt stöd till Länsstyrelsens stödhandläggare.

Koordinatorfunktionen kärnuppdrag ska främja samverkan, vilket omfattar externa aktörer liksom den interna organisationen. Utvecklingen på marknaden sedan handlingsplanen fastslogs har motiverat en gradvis perspektivförskjutning av koordinatorfunktionens prioriteringar; från att främja utbyggnaden av bredband till att stärka samordningen av frågor som är viktiga oaktat länets utbyggnadsgrad.

Riksdagsbeslutet i juni 2018 om att flytta det regionala utvecklingsansvaret till samtliga landsting i Sverige från 1 januari 2019 har påverkat koordinatoruppdragets avgränsningar, inför verksamhetsövergången. Fokus har legat på att ge operativt kommunstöd, samt att genomföra och följa upp redan påbörjade projekt.

Länsstyrelsens handlingsplan ”En digital infrastruktur” arbetades fram under 2016. Dess prioriteringar sträcker sig fram till och med 2018. Handlingsplanen ska förtydliga regionala prioriteringar och kunna justeras efter förändrade förutsättningar. Tidshorisonten för handlingsplanen bygger på en hög utbyggnadstakt i Stockholms län, vilket ställer krav på anpassningsbarhet i arbetet.

Stödja och främja kommunernas arbete med bredbandsfrågor

Bredbandslyftet i Norrtälje Kommun

Genom att inkludera Norrtälje i Bredbandslyftet är avsikten att ge kommunens politik och samordnare stöd i sitt arbete att identifiera och formulera en hållbar strategi. I arbetet har både politisk kommunledning

2019-01-15

TRN 2019-0026

och opposition deltagit. Kommunen har under tiden tagit fram handlingsplaner och lyft in frågan i den kommunala budgeten.

Vägledning: Digital infrastruktur i fysisk planering

En stor del av 2018 har gått till ett projekt för att vägleda om digital infrastruktur i den fysiska planeringen. Bredbandskoordinator har projektlett en utredare som varit på utbytestjänstgöring från Post- och Telestyrelsen. En förstudie om kommunernas behov publicerades i september och den slutliga vägledningen publicerades i december. Rapporterna ska vara ett stöd till kommunens planerare vid samråd med Länsstyrelsen om översiktsplanen och vara ett stöd i genomförandet av RUF5 2050, samt bistå kommunernas strategiska planering.

Kartbilder över kvarstående utbyggnad, ett planeringsunderlag

Varje år publicerar Länsstyrelsen kartbilder över den kvarstående utbyggnaden i Stockholms län. Underlaget är tillgängligt som öppen geodata på Länsstyrelsens hemsida. Bilderna bygger på byggnadsdata från PTS årliga kartläggning. Kartbilderna visar nya fiberanslutningar, kvarstående hushåll, verksamheter och fritidshus, samt kvarstående merförsäljning i nära anslutning till befintlig fiber. Flera kommuner använder underlaget för att bevaka sin egen utbyggnad, upptäcka dolda vita fläckar, samt i arbetet med fysisk planering.

Kartläggning av mobiltäckning i Stockholms läns skärgård

Under våren avslutades det kartläggningsprojekt som började upphandlas hösten 2016. En slutrapport publicerades omkring midsommarveckan och ett nytt avtal upphandlades för att komplettera och uppdatera de ursprungliga mätningarna. Det nya avtalet omfattade mätningar i Södertälje, Nykvarn och Ekerö, samt uppföljning i Norrtälje. Mätningarna har pågått fram till årsskiftet. Resultaten finns allmänt tillgängliga på Tackningskollen.se.

Regional samverkan och samordning

Den regionala samordningen i Stockholms län återspeglar mångfalden av behov och aktörer i länet. Koordinatorn ska så långt det är möjligt främja samordning genom att dra nytta av befintliga strukturer och nätverk, och undvika att bygga upp parallella organisationer och stuprör.

Länsöverskridande samverkan inom koordinatoruppdraget

I januari stod Länsstyrelsen Stockholm värd för Post- och Telestyrelsen kommunutbildning tillsammans med bredbandskoordinatorerna från

2019-01-15

TRN 2019-0026

Uppsala och Södermanlands län. Samverkan har fortsatt genom gemensam planering av kommunträffar över länsgränserna mot de två grannlänerna.

Det finns en ömsesidig önskan bland koordinatorfunktionerna i storstadsregionerna om erfarenhetsutbyte och att identifiera gemensamma frågeställningar. Gemensamt motsvarar de tre regionernas kvarstående utbyggnad den numerärt största utmaningen för bredbandsutbyggnaden i Sverige. Ett första samverkansmöte hölls 2017 i Stockholm och ett andra möte genomfördes december 2018 i Göteborg.

Samordning och information kring Länsstyrelsens tillstånd

Bredbandskoordinator har under året bjudit in Länsstyrelsens tillståndshandläggare till interna samverkansmöten, samt informationsträffar inför ansökan om bredbandsstöd. Arbetet har under hösten resulterat i frukostmöten med marknadsaktörer där Länsstyrelsen samordnat informerar om de tillstånd som myndigheten ansvarar för. Målbilden är att liknande möten ska hållas årligen och i samverkan med bredbandskoordinator, efter verksamhetsövergången till Region Stockholm.

Nationellt myndighetsnätverk

Bredbandskoordinator vid Länsstyrelsen Stockholm har representerat de regionala bredbandskoordinatorerna i Post- och Telestyrelsens nationella myndighetsnätverk för bredbandsfrågor. Tillsammans med Lantmäteriet har frågan om en serie myndighetsdagar drivits där nationella myndigheter på inbjudan från regionala koordinatörer informerar regionala och lokala aktörer om hur det arbetar med bredband.

Övriga främjandeaktiviteter

Under 2018 beslutade Länsstyrelsen Stockholm om att utlysa 37 miljoner kronor i bredbandsstöd genom Landsbygdsprogrammet. Utlysningen av stödet, ett informationstillfälle om stödreglerna under våren, samt ett informationstillfälle om länsstyrelsens tillstånd under hösten samordnades av regional bredbandskoordinator. Länsstyrelsen Stockholms regionala avgränsning att exkludera alla småorter från bredbandsstödet vid utlysningen gjordes i samråd med regional bredbandskoordinator.

Efter genomförd beslutsomgång är Länsstyrelsen Stockholms samtliga medel för bredbandsutbyggnad intecknade. Tidigare har stora behov i skärgården resulterat i att tillgängliga medel räckt till endast en stödmottagare per beslutsomgång. I den tredje omgången har fyra projekt tagit sig vidare för prioritering, efter ett offentligt samråd med marknaden.

2019-01-15

TRN 2019-0026

Beslutas

Hanna Wiik
Förvaltningschef, Tillväxt och Regionplaneförvaltningen
Region Stockholm